

06 april 2017

Vikingarna från Ale

Vikingarna från Ale kommun har låtit mycket tala om sig. Vem har inte hört talas om "Ale vikingagård" och verksamheterna där? Självt hade jag sett så många annonser från Ale vikingagård, att jag måste åka dit för att uppleva platsen och verksamheten i verkligheten.

Äskekärrskeppet i Ale

Vad tänker man på, när man hör namnet Ale? Ordet har sedan gammalt god klang. Snickarna från Ale härad, de så kallade albönderna, var skickliga yrkesmän, som har byggt en stor del av Göteborg och dessutom otaliga hus på både närmare och fjärrare håll. Dessutom tänker man nog på Äskekärrskeppet, en vikingatida knarr, som har hittats i strandleran vid Göta älv ett par kilometer sydväst om Ale vikingagård. Har Äskekärrskeppet byggts av den tidens albönder, eller har det byggts någon annanstans? Det vet vi inte, men skeppsbyggeri var förr en viktig näring i Göta älvs dalgång. I Lödöse museum behandlas varvsnäringen i ett särskilt rum.

Långhuset är vackert rundat. Foto: Lars Gahrn.

Tre medlemmar i vikingatida klädedräkter.

Vikingakläder?

Ale vikingagård är snarare en by än en gård, men så såg gårdarna ut på vikingatiden. Gårdarna bestod av många särskilda hus. Vikingagården drivs numera av en förening med namnet Ale vikingagård – Byalaget. Jag var där den 19 juni 2016. Gården ligger ungefär en halvtimmes väg (till fots) söder om Älvängens station. Föreningens medlemmar var alla klädda i vikingatida kläder, men de berättade villigt, att vår kunskap om vikingatida dräktskick är ofullständig. Man sade, att vi har kunskap endast vad gäller 10 procent av vad vi önskar. Man gör vad man finner rimligt, och givetvis tittar man på dräktskicket under efterföljande tider. Mycket förblev sig likt under århundradena. Många vackra färger hade

kommit till användning till kläderna, men påfallande var, att nyanserna var mer dämpade än färgerna på nutida plagg.

Textilhantverk

Vad kunde man se under vikingadagen? Där visades olika hantverk som vävning i en stående vävstol och bandvävning eller kanske snarare flätning. Själva bandflätningen genomfördes som ett slags sällskapslek. De olika trådarna var fastknutna i en trädgren och hängde lodrätt ner. Andra ändan var upprullad på en spole. Två kvinnor stod mitt emot varandra och skickade växelvis spolarna mellan varandra. På detta sätt flätades bandet i övre ändan.

Yxkastning och bågskytte

Besökarna fick ägna sig åt bågskytte och yxkastning. Att träffa ett mål med en yxa och få yxan att fastna är mycket svårt. Att träffa en måltavla med en pil var lättare, men det krävs stor kraft för att få pilen att fastna i måltavlan. Att spänna en båge är tungt och kräver stora krafter i armarna. Kanske var denna övning den mest omtyckta. Många, både barn och vuxna, både kvinnor och män, ville pröva på att spänna en båge, och många glada skratt hördes. I ett hörn av tomten fanns en stående plank. I en glugg i plankan stod en trækloss med utskurna anletsdrag. Det gäller att kasta träkubbar mot denna glugg och träffa ansiktet, så att denna kloss slås omkull och ramlar ner i marken. Höll man på med denna lek redan på vikingatiden? Det vet vi inte, men gamla lekar är som regel mycket äldre än vad vi har belegg för.

En kvinna kan mycket väl fläta band helt på egen hand ...

... men är man två kan man skicka spolarna fram och tillbaka som ett slags sällskapslek.

Vittfarna vikingar

Åtskilliga barn var med, och de ägnade sig åt dragkamp. De fick ett skinn att dra i. Dagen präglades av många kroppsövningar. Knappande på mobiler och datorer lyste däremot med sin frånvaro. Kroppsövningar livar upp och skapar glädje. Många glada skratt hördes. "Kaka söker maka", säger ordspråket. När man står och lyssnar på de nutida alevikingarna, förstår man, att de liksom sina forntida föregångare är vittfarna. De åker runt i riket till andra sammankomster med sentida vikingar. Vid mitt besök talade

man mycket om vikingabyn Foteviken (i Skåne). Man talade också om Hova (uppe på Tiveden). Där anordnas medeltidsmarknad och stora tornerspel. Vikingatiden och medeltiden gick dock in i varandra, och även en viking kan alltså ha intresse för medeltiden. Intresset för vikingatiden leder till mycket utbyte. Krigiska vikingatåg har avlösts av fredliga och förbrödrande.

Lars Gahrn